

Consultatieverslag – Wetsvoorstel verbod op kolen bij elektriciteitsproductie

Het wetsvoorstel is geconsulteerd via de website www.internetconsultatie.nl. In de periode van 18 mei 2018 tot en met 15 juni 2018 was het mogelijk via deze website reacties in te dienen. Er zijn 9 reacties binnengekomen. In een aantal reacties zijn dezelfde zorgpunten geuit die gezamenlijk worden behandeld in dit verslag.

Elektrisch rendement

Een deel van de reacties gaat in op het gebruik van het netto elektrisch rendement bij het maken van onderscheid in overgangperiode. Enerzijds wordt deze berekening te ingewikkeld bevonden en anderzijds zouden er nadelige gevolgen optreden bij het hanteren ervan. In de consultatie reacties wordt ten aanzien van de nadelige gevolgen aangegeven dat het daadwerkelijk behaalde netto elektrisch rendement van de centrales naar verwachting zal afnemen naar mate meer duurzame energie in een groter deel van de basislast voorziet. Door te sturen op het netto elektrisch rendement zouden mogelijk de kolencentrales de bedrijfsvoering en inzet zo moeten inrichten dat zij niet onder de grens van 44% zakken. Dit zou ten koste gaan van flexibel

regelbaar vermogen en leidt tot meer CO₂ uitstoot in de jaren dat er nog elektriciteitsproductie

met behulp van kolen plaatsvindt. Er is daarom voor gekozen het wetsvoorstel aan te passen op dit punt.

Onrechtmatige onteigening en fair balance

In enkele consultatiereacties wordt aangegeven dat sprake zou zijn van onrechtmatige onteigening met het wetsvoorstel en dat er onvoldoende sprake zou zijn van een fair balance. Op deze punten wordt in de Memorie van Toelichting nader ingegaan. Hierbij wordt uitvoeriger aangegeven dat met het wetsvoorstel sprake is van regulering van eigendom en niet van onteigening en hoe aan alle voorwaarden voor regulering van eigendom wordt voldaan.

Ten aanzien van het bereiken van een fair balance is de toelichting ook uitgebreid en wordt uitgelegd dat hierbij de volgende factoren een rol spelen: de voorzienbaarheid van de maatregel, de haalbaarheid van omschakeling naar andere brandstoffen en compensatie in de vorm van een overgangperiode. Op deze elementen wordt hieronder apart ingegaan.

Voorzienbaarheid

In enkele consultatiereacties wordt genoemd dat het niet voorzienbaar zou zijn geweest dat er een verbod op het gebruik van kolen voor elektriciteitsproductie zou komen met een overgangperiode tot uiterlijk 2030. Uit de toelichting bij het wetsvoorstel volgt echter dat al langere tijd voorzienbaar was voor de eigenaren van kolengestookte productie-installaties dat zij op termijn

overheidsmaatregelen die beogen de CO₂ uitstoot van kolencentrales in Nederland vergaand te

reduceren konden verwachten. Een verbod op het gebruik van kolen ligt thans het meest voor de

hand, omdat dit de meest effectieve manier is om de uitstoot van CO₂ te beperken.

Haalbaarheid omschakeling andere brandstoffen

Een zorgpunt in meerdere consultatiereacties is dat het niet haalbaar zou zijn om te schakelen naar andere brandstoffen in de gestelde overgangperiode zonder steun van de overheid.

De toelichting bij het wetsvoorstel is ook op dit punt aangevuld en daarin is in aanvulling op het feit dat dit wetsvoorstel het gebruik van andere brandstoffen voor elektriciteitsopwekking onverlet laat, ook van belang dat er op dit moment veel ontwikkelingen zijn voor wat betreft het gebruik van deze andere brandstoffen. Het is derhalve aannemelijk dat in de toekomst voldoende alternatieve brandstoffen geschikt zijn om als alternatief voor kolen te worden gebruikt. De keuze is daarbij aan de exploitanten of ze hiervoor biomassa, biobrandstoffen, hernieuwbare gassen, ammoniak, afvalstoffen, ijzerpoeder, waterstof of iets anders willen gebruiken.

Overgangperiode

In sommige consultatiereacties wordt benoemd dat deze overgangperiode als onvoldoende wordt beschouwd. Er zijn echter ook reacties waarin wordt aangegeven dat de overgangperiodes te ruim zijn en dat veel eerder overgegaan moet worden op andere brandstoffen dan kolen. In de Memorie van Toelichting wordt beargumenteerd waarom de overgangperiode nodig is om de beoogde fair balance te creëren en waarom deze als toereikend wordt gezien.

Verhouding tot EU-ETS

Zorgen die geuit zijn ten behoeve van het weglekeffect en de relatie met het EU ETS systeem zijn in de Memorie van Toelichting geadresseerd. In reactie op vragen of de overheid EU ETS rechten op gaat kopen bij het uitfaseren van het gebruik van kolen is de toelichting aangepast. Belangrijk element hierbij is de Market Stability Reserve (MSR) die is ingesteld, waardoor er rechten uit de markt worden gehaald.

Handhaving

Ten slotte is in het wetsvoorstel een handhavingsparagraaf toegevoegd. Hierbij wordt de Nederlandse Emissieautoriteit belast met het handhaven van het verbod. Zij zullen toezien dat na het aflopen van de overgangperiodes de desbetreffende centrales het verbod op kolen naleven. Zo nodig kunnen zij een last onder bestuursdwang opleggen.

Werkgelegenheidseffecten

In een van de consultatiereacties is gewezen op mogelijke werkgelegenheidseffecten ten gevolge van dit wetsvoorstel. Deze reactie wordt in een apart traject besproken en is derhalve niet opgenomen in dit wetsvoorstel of de Memorie van Toelichting.